

Branschundersökningar inom tjänstesektorn 2002

NV1206

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Näringslivets struktur

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Branschundersökningarna inom tjänstesektorn är officiell statistik. De genomförs intermittent och omfattar ekonomisk statistik avseende branscher inom avdelningarna G - I, K och M – O enligt Svensk näringsgrensindelning, SNI 2002.

För referensåret 2002 undersöktes branscherna:

- *Övriga stödtjänster till luftfart* (SNI 63.23),
- *Arrangerande och försäljning av resor; turistservice* (SNI 63.3)
- *Fastighetsverksamhet* (SNI 70)
- *Annan serviceverksamhet* (SNI 93)

Utöver ovanstående intermittenta branschundersökningar omfattar statistiken även de årliga branschundersökningarna av branscherna:

- *Transportverksamhet* (SNI 60.24, 63.1, 63.21, 63.4)
- *Postverksamhet* (SNI 64.1)
- *Telekommunikationsverksamhet* (SNI 64.2)

Undersökningarna av post- och telekommunikationsverksamhet genomförs i samarbete med Statens institut för kommunikationsanalys, SIKa. Beskrivningar av dessa undersökningar finns under ämnesområdet *Transporter och kommunikation* på SCB:s hemsida www.scb.se.

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB

Kontaktperson: Cecilia Hertzman

Telefon: 019- 17 61 27

E-post: cecilia.hertzman@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB

Kontaktperson: Cecilia Hertzman

Telefon: 019-17 61 27

E-post: cecilia.hertzman@scb.se

Kontaktpersoner för branschundersökningarna 2002

Transportbranscher: Göran Grabö, e-post goran.grabo@scb.se

SNI 70, och 63.23: Mats Jernström, e-post: mats.jernstrom@scb.se

SNI 63.3 och 93: Monica Leonardsson, e-post: monica.leonardsson@scb.se

Telefon: 019-17 60 00

Telefax: 019-17 69 24

A.6 Uppgiftsskyldighet

Lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter till SCB föreligger. I Svensk författningssamling (SFS 2001:99 och 2000:100) anges att statistiken är obligatorisk. Även i SCB:s föreskrifter SCB-FS 2003:5 (intermittenta undersökningarna) och SCB-FS 1994:12 (transportundersökningen) anges att statistiken är obligatorisk.

A.7 Sekretess och regler för personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Mikrodata som gör identifiering av enskilda objekt möjlig lämnas inte ut.

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Insamlade primärdata arkiveras.

A.9 EU-reglering

Branschundersökningar avseende branscherna motorhandel, detaljhandel och parthandel utgör underlag för statistik som regleras i EU-förordningen *Council regulation No 58/97 concerning structural business statistics*, och har därför även anpassats till denna förordning. Dessa undersökningar görs efter ett speciellt tidsschema. För referensåret 2002 har dock ingen av dessa branscher undersökts.

A.10 Syfte och historik

Den statistiska informationen om de privata tjänstenäringarna har länge varit sämre tillgodosedd än för industri- och jordbruksnäringarna. Vid SCB startades därför 1986 ett tjänstenäringsprojekt med uppgift att förbättra och utveckla statistiken om den privata tjänstesektorn. SCB har därför sedan 1987 (med referensåret 1985) beskrivit olika delar av tjänstesektorn i olika rapporter.

Branschundersökningarna syftar till att förbättra underlaget för beräkningar och analyser inom nationalräkenskapssystemet. Exempel på detta är beräkningar av olika sektors bidrag till bruttonationalprodukten, BNP. Undersökningarna genomförs också för att ge en mer detaljerad information om de olika tjänstebranscherna än vad den årliga Företagsstatistiken kan göra, framförallt med avseende på typ av intäktslag och typ av kund.

I och med den nya standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI 92, som togs i bruk från och med undersökningsåret 1993, möjliggörs även internationella branschjämförelser.

I branschundersökningarna ingår endast verksamhet i företag som är bransch-

klassificerade som tjänsteproducerande företag (SNI 50-93). Undersökningarna av de olika branscherna sker intermittent. Detta innebär att undersökningen återkommer efter ett antal år. Avsikten är att en bransch ska undersökas ungefär var tredje till fjärde år. Transportundersökningen däremot undersöks varje år.

A.11 Statistikanvändning

Användare av statistiken är främst Nationalräkenskaperna på SCB. Andra användare av statistiken är företag, branschorganisationer, forskare och utredare. I vissa fall sker även rapportering av delar av resultatet till Eurostat (EU:s statistikmyndighet).

A. 12 Uppläggnings och genomförande

Branschundersökningar inom tjänstesektorn genomförs som urvalsundersökningar, varvid de största företagen (50 anställda och fler) totalundersöks och för de mindre företagen görs ett slumpmässigt urval. För transportundersökningen hämtas uppgifterna för företag med 50 anställda och fler från Företagsstatistiken. De mindre företagen väljs därutöver ut slumpmässigt.

Uppgifter samlas in via en postenkät, detta följs sedan upp med ett antal skriftliga påminnelser och telefonkontakter.

B. Kvalitetsdeklaration

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Branschundersökningarna omfattar främst uppgifter om rörelseintäkter uppdelat på olika intäktsslag (typ av tjänst), samt på olika kundkategorier. Redovisningen av de undersökta branscherna sker med uppdelning på näringsgrenar (delbranscher) och på storleksklasser efter antal anställda.

Statistiken av transportbranschen redovisar antal företag, sysselsättning, förädlingsvärde, rörelseintäkter på typ av intäktsslag. Dessutom redovisas en beräkning av nettoförsäljningen av lastbilstransporter för de i undersökningen ingående branscherna. Som hjälpinformation redovisas också antalet konkurser, konsumentprisindex och faktorprisindex.

1.1.1 Objekt och population

De undersökta objekten utgörs av företagsenheten som i de flesta fall sammanfaller med den juridiska enheten eller bokslutsenheten. I undantagsfall kan insamlingen ske på koncernnivå eller annan konsolidering av flera juridiska personer. Med företag avses de juridiska formerna: aktie-, handels- och kommanditbolag, enskild näringsidkare, ekonomisk förening samt vissa andra juridiska former som bedriver näringsverksamhet.

Branschavgränsningen har gjorts på företagsnivå vilket innebär att företag som bedriver tjänsteproduktion inom undersökta branscher, men vars huvudsakliga verksamhet bedrivs inom andra områden, inte ingår i populationen. Det är alltså företagets huvudnäringsgren som avgör om det tillhör någon av branscherna i undersökningen.

Den totala populationen för de undersökta branscherna för referensåret 2002 omfattade 72 966 företag. Av dessa gjordes ett urval på 4 395 företag. Populationen och urvalet fördelar sig på de undersökta branscherna enligt nedan:

	Population	Urval
SNI 63.23	137	64
SNI 63.3	2 461	457
SNI 70	29 253	1 777
SNI 93	23 845	946
Transport	17 270	1 151
Totalt:	72 966	4 395

1.1.2 Variabler

Branschundersökningarna omfattar främst uppgifter om nettoomsättningen uppdelat på olika intäktsslag och på olika kundkategorier, samt i vissa fall vissa kostnadsvariabler.

Transportundersökningen innefattar främst branschspecifika intäkter och kostnader samt antal anställda.

1.1.3 Statistiska mått

De redovisade variablerna presenteras i form av summauppgifter.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen sker inom de undersökta branscherna på näringsgrenar (delbranscher) och på storleksklass efter antal anställda. Storleksklasserna är 0 - 19, 20 - 49, 50-99, 100-249 samt 250 eller fler anställda.

För transportundersökningen sker redovisningen uppdelat på bransch och i vissa fall även uppdelat efter antal anställda. Storleksgrupperna är då 0-49 och 50 eller fler anställda samt totalt.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser i normalfallet kalenderåret 2002. Företag med brutna räkenskapsår redovisar uppgifter för tolv månadersperioder som delvis sammanfaller med kalenderåret.

1.2 Fullständighet

Branschavgränsningen har gjorts på verksamhetsnivå.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Vid alla urvalsundersökningar finns en slumpmässig osäkerhetsfaktor. Tillförlitligheten är bättre för redovisningsgrupper avseende näringsgrenstotaler än för den storleksindelade redovisningen.

I de fall då uppgifter ej erhållits från uppgiftslämnaren används andra källor som Skatteverkets standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) och momsuppgifter.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Alla företag med 50 eller fler anställda totalundersöks (i vissa branscher är gränsen för totalundersökning 20 anställda). För de mindre företagen är undersökningen baserad på ett stratifierat slumpmässigt urval. De allra minsta företagen med noll anställda, ska dock ha en omsättning på minst 100 tkr för att ingå i urvalet.

Företagen var enligt SCB:s företagsregister verksamma i november 2002 och tillhörde någon av de undersökta branscherna. När det gäller lastbilscentralerna ingick samtliga oavsett storlek. Ett separat register över alla lastbilscentraler finns. Detta ingår som input i SCB:s system för samordnade urval (SAMU).

Med verksamma företag i företags registret avses sådana som redovisar skatt för anställd personal, mervärdeskatt eller F-skatt.

2.2.2 Ramtäckning

Urvalsramen upprättas i november referensåret. Urvalsdragningen sker i SAMU-systemet (samordnade urvalssystemet) på SCB. Urvalsobjektet är företag (FE-enhet).

Ramen är SCB:s företagsregister, vilket är ett register över det totala företagsbeståndet.

Undertäckning förekommer dels i form av nya företag som inte var registrerade i SCB:s företagsregister, dels företag som hade en felaktig branschkod då rampopulationen fastställdes. Övertäckning kan utgöras av det omvända förhållandet, dvs företag som ingår i rampopulationen men med en felaktig branschkod, eller nedlagda och vilande företag.

2.2.3 Mätning

Undersökningen genomförs i form av en postenkät. Till företag som inte skickar in uppgifterna skickas 2 - 3 skriftliga påminnelser. Enkäterna telefonkompletteras dessutom i den mån det behövs. För företag som vi saknar information om inhämtas viss information från de officiella årsredovisningarna. Även Skatteverkets standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) används för kompletteringar.

Som i alla undersökningar med frågeformulär kan felaktiga svar på frågorna ha förekommit på grund av missförstånd, tidsbrist eller bristande engagemang hos de svarande. Frågeformulären är anpassade till lagar och praxis på redovisningsområdet för att underlätta uppgiftslämnandet och minska risken för mätfel.

2.2.4 Svartsbortfall

Det är i huvudsak små företag som inte inkommer med uppgifter. För företag som inte svarar på enkäten inhämtas uppgifter om rörelsens totala intäkter från företagens officiella årsredovisningar från PRV (gäller endast aktiebolag), eller från Skatteverkets standardiserade räkenskapsutdrag (SRU). Objektsbortfallet är därför i det närmaste obefintligt. Det partiella bortfallet däremot är betydligt större.

2.2.5 Bearbetning

Blanketterna dataregistreras direkt vid avprickningen. Uppgifterna genomgår sedan en maskinell granskning genom inbyggda kontroller i dataprogrammet. Vid behov kontaktas uppgiftslämnaren för eventuella kompletteringar. Inför slutbearbetningarna genomförs även kontroller på makronivå. Jämförelser sker i vissa fall också med andra undersökningar, samt med företagens officiella årsredovisningar från PRV.

2.2.6 Modellantaganden

En modell har utvecklats för kalibrering av branschundersökningarna med den årliga Företagsstatistiken. Detta för att inte olika uppgifter för samma statistiska storheter skall redovisas i de två undersökningarna till följd av skillnader i undersökningarnas uppläggning.

För transportundersökningen finns inga modellantaganden förutom urvalsmodellen.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För transportundersökningen redovisas konfidensintervall i rapporten för variabeln omsättning och bransch. Dessutom redovisas storleken av det partiella bortfallet.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Med undantag för transportundersökningen som undersöks årligen genomförs branschundersökningarna intermittent. Avsikten är att en bransch ska undersökas med tre till fyra års mellanrum. Frekvensen bestäms bland annat med hänsyn till hur snabbt branschen förändras.

3.2 Framställningstid

Undersökningen publiceras senast 18 månader efter undersökningens utgång.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningarna har genomförts med väsentligen samma definitioner och metodik sedan första undersökningens år 1985. Antalet variabler har dock förändrats en del. För branschundersökningarna är det sedan undersökningens år 2000 främst intäktsvariabler fördelat på kunder som efterfrågas, samt i vissa fall enstaka kostnadsvariabler

För transportundersökningen har variabelinnehållet förändrats något, de centrala variablerna är dock desamma och jämförbara.

Urvalsstorlekarna har varierat över åren. Det är svårt att utifrån undersökningarna beräkna förändringstal eftersom undersökningarna, med undantag av

transportundersökningen, sker intermittent. Övergången till SNI 92 den 1 januari 1994 (fr o m undersökningsår 1993), gör också att det är svårt att jämföra branscherna bakåt i tiden.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Branschundersökningarna är ett komplement till Företagsstatistiken.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Branschundersökningarna är helt jämförbar med den årliga Företagsstatistiken. Detta eftersom de baseras på ett urval från samma rampopulation, har samma definition på de övergripande variablerna, samt avser samma referensperiod och hanterar bortfallet på likartat sätt. Branschundersökningarnas variabler kan ses som en specifikation av den årliga Företagsstatistiken. Från och med referensåret 1999 publiceras uppgifter från branschundersökningarna och från Företagsstatistiken för respektive bransch i samma webb-SM.

Ekonomiska uppgifter om de enkätundersökta branscherna finns också i moms-materialet och den kortperiodiska omsättningsstatistiken. Detta består av de momspliktiga företagens momsdeklarationer. Definitionerna på omsättning stämmer inte riktigt mellan de två olika källorna. I momsmaterialet kan t ex försäljning av anläggningstillgångar ingå i begreppet omsättning.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Följande rapporter har gjorts sedan 1990:

- Se 70:21 Reparation av hushållsvaror och fordon 1990
- Se 70:22 Undervisnings- och forskning 1990
- Se 70:23 Maskinuthyrning 1991
- Se 70:24 Partihandel 1991
- Se 70:25 Hotell och restaurang 1992
- Se 70:26 Livsmedelshandeln i Sverige, Livsmedelsdetalj- och varuhushandeln 1992
- Se 70:27 Konsultbranschen och uthyrning 1993
- Se 70:28 Reklam , samt marknads- och opinionsundersökning 1993
- Se 70:29 Datakonsulter m.m. 1993
- Se 70:30 Kultur och rekreation 1994
- Se 70:31 Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet 1994 - fördjupad branschanalys
- Se 70:32 Telekommunikation 1995, fördjupad branschanalys
- Se 70:33 Datakonsulter och dataservicebyråer 1996
- Se 70:34 Hotell- och restaurang 1996
- Se 70:35 Telekommunikation 1996
- Se 70:36 Rengöring och sotning 1996
- NV 40 SM 9801 Resebyråer 1996
- Se NV 09 Konsultbranscher 1998
- Se NV 09 Hälso- och sjukvård, sociala tjänster, veterinär 1998

Fr o m undersökningsåret 1999 publiceras undersökningarna i form av webb-SM:

NV 19 SM 0101 Utbildning 1999

NV 19 SM 0102 Datakonsulter 1999

NV 19 SM 0103 Uthyrning 1999
NV 19 SM 0104 Resebyråer 1999
NV 19 SM 0202 Kultur och rekreation 2000
NV 19 SM 0203 Hotell och restaurang 2000
NV 19 SM 0204 Motorhandel 2000
NV 19 SM 0302 Datakonsulter 2001
NV 19 SM 0303 Transportverksamhet 2001
NV 19 SM 0304 Reklamverksamhet 2001
NV 19 SM 0305 Arkitekverksamhet 2001
NV 19 SM 0306 Redovisning och organisationskonsultverksamhet 2001
NV 19 SM 0307 Detaljhandel 2001

Rapporterna kan beställas genom:

Publikationstjänsten
701 89 ÖREBRO
telefon 019 - 17 68 00
fax 019 - 17 69 32

5.2 Presentation

Resultatet presenteras i form av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Variabel- och datamängdsbeskrivningar kan fås genom SCB:s kontaktpersoner.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial som undersökningens utformning från kvalitetsynpunkt tillåter.

5.5 Upplysningstjänster

SCB:s upplysningstjänst och produktens kontaktpersoner.
2004-06-15